

Hans Wesseling

LEZING

7-3-1996

Mimir

Lezing in de cyclus Veda, Edda, Eden

Kurt Schwitters

Ursonate

WER 6304-2

Original Performance by Kurt Schwitters

Mimir

Lezing in de cyclus Veda, Edda, Eden
door Hans Wesseling op 7 maart 1996.

Muzikale Meditatie:

Kurt Schwitters – Ursonate ¹⁾
(Stem: Eberhard Blum)

Wat je net hoorde staat allemaal letter voor letter op papier (zie afbeelding op de omslag). Dat is het wonderbaarlijke van Kurt Schwitters en het gaat maar door, een hele CD vol. Toen ik zat te luisteren realiseerde ik me opeens waarom ik het zo goed vond toen ik het voor het eerst als tiener las. In die tijd schreef ik ook poëzie en dan gebeurde het wel eens dat ik achter zo'n grote Remington ging zitten, in de lucht keek en mijn vingers gewoon over de typemachine liet gaan. Ik droeg de 'dingen' die ontstonden zelfs wel eens voor.

Ik had zo'n enorme bewondering voor het feit, dat Schwitters het allemaal opschreef en doordacht. Dat is wat mij, in ieder geval in die tijd, ontbrak. Ik heb trouwens ook nog een uitvoering van de Ursonate op lp, maar dan uitgevoerd door Jaap Blonk.²⁾

Toch moet ik zeggen dat ik het liever lees dan dat ik het hoor, omdat ik er dan mijn eigen ding van kan maken. Ik hoop ook dat Kurt Schwitters het anders heeft voorgedragen. Met meer swing! Op deze manier wordt het zo nadrukkelijk als kunst geponeerd. Het is zo beladen met het begrip cultuur. Ik denk niet dat ik het langer dan 10 minuten uithoud bij een concert, maar als ik bijvoorbeeld Sarah Vaughan of Betty Carter hoor *scatten*, dan sprin-

gen bij de eerste noot de tranen in één oog en dat gaat niet meer over. Het is in een ritme dat mij wèl iets doet.

Vraag over Rasti Rostelli, de hypnotiseur. Bij deze vraag komt iets kijken waar we het de vorige keer over hebben gehad, namelijk geheugen en herinnering en ik zou daar graag vanavond wat verder op in willen gaan, en dan komen we vanzelf op Rasti Rostelli.

In eerste instantie wil ik dan teruggrijpen op de Sanskriettermen waar we het over gehad hebben: *Smarana*, *Sruti* en *Smriti*. Die begrippen zijn erg interessant, zeker als je gekozen hebt voor een incarnatie in deze cultuur.

Ik heb onlangs in een andere lezing gezegd dat het interessant is om te kijken naar de klankvolgorde zoals die wordt aangegeven door het Sanskriet-*'alfabet'*. Als je die vergelijkt met bijvoorbeeld Hebreeuws, Grieks of Latijn, zien we grote verschillen, zeker als je daaraan datgene toevoegt wat de basis is van onze taal, namelijk de magie van de Runenklanken. Ik heb toen ook gezegd: niets is toevallig. Als er in een bepaald taalgebied een verandering van de volgorde van klanken in het alfabet gaat ontstaan, dan bepaalt dat de mate waarin individuen zich aangetrokken voelen tot het groepskarma dat de uitdrukking is van die verandering van logische volgorde. Het Sanskriet gaat uit van de gutturalen via de dentalen naar de labialen, een prachtige reis door de mondholte, waarbij datgene wat wij heel toepasselijk het gehemelte of het verhemelte noemen op een schitterende manier geactiveerd wordt; want dat *is* ook het gehemelte: daar vinden de klanken hun stoffelijke resonantie zodat we, wanneer we

woorden uitspreken – en zeker het Sanskriet in zijn mantrische waarde (ik had bijna gezegd ‘betekenis’, maar het heeft helemaal geen betekenis) – het als het ware een reis is door het gehe- melte. En het gehemelte is eigenlijk het symbool van de hersenpan³⁾ en die is weer het symbool van de hemel – en niet alleen de hemel ‘daarboven’, maar de hemel die doorgaat tot beneden; dat- gene wat door het woord *lichaam* wordt uitgedrukt in *lic* (ding) en *haam*, en dat haam is zo wijd als je het maar durft te denken. Het woord haam is etymologisch verwant aan *hemel*; dus de hemel is niet daarbo- ven, maar de hemel is het krachtveld dat je zelf om je heen produ- ceert door bewustwor- ding, inzicht, enzo- voorts.

Wij zitten hier in een wonderlijk krachtveld waarin we geconfron- teerd worden met iets dat we de Germaanse taalgroep noemen, een voor ons zeer belangrijk gegeven. Waarmee ik overigens niet wil zeggen dat andere taal- groepen voor ons níet belangrijk zijn. Het is zelfs heel belangrijk om die in hun mantrische waarde te bestuderen, zodat we die kunnen hanteren als een spiegel, ten aanzien van ons eigen klankenstelsel. Want zonder spiegel zouden wij nooit weten hoe wij eruit zien; zonder de spiegel van de groeps- ziel zouden wij nooit tot het inzicht kunnen komen waarom wij gekozen hebben voor de incarnatiemogelijkheid in dit krachtveld. Dus de volgorde van de klanken in zijn kosmische variant produceert een daarbij behorende har-

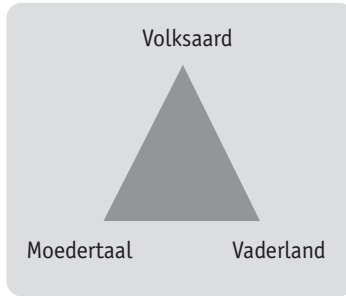
monie die te maken heeft met de moe- dertaal, zich uitdrukt in het be- wustzijn van het vaderland en tevoor- schijn komt als de volksaard.

Dat houdt dus in dat iedere andere volksziel of groepsziel een spiegel kan zijn ten aanzien van onze bewustwor- ding van dit proces van incarnatie. Goethe heeft dat ook gezegd: ‘wie een andere taal niet *kent*, kent zijn eigen taal niet’. Let wel: hij zei niet: ‘wie een andere taal niet *spreekt*’, het is zelfs heel goed om een andere taal niet te spreken, omdat je er dan onbevangener tegenover staat. Als je een taal *spreekt*

dan ga je een soort woordenlijstje leren en dat wordt een soort uitgeslepen malletje, en elke keer als zo’n woord valt, valt het in dat malletje en denk je dat je weet wat het betekent. En daar blijft het dan bij.

In ons Germaanse taalgebied leggen wij dus het zaad van een hele nieuwe bewustwording van de mensheid. Vandaar dat het ook het *Germaanse* taalgebied heet, *Germaans*, en *germ* is *zaad*.⁴⁾

Bij een heleboel andere volkeren zie je dat de vertrouwdheid met de taal zo geworden is dat men het ook niet meer begrijpt. En zeker wie zich bezig hou- den met Yoga zullen zich dat realise- ren. Als je kijkt wat er gedaan wordt met de vertalingen van Sutra’s, van Veda’s, van Upanishads – daar is niet meer uit te komen. Of misschien als je twintig verschillende vertalingen van dezelfde Veda naast elkaar legt en ziet

wat de verschillen zijn en daar je eigen ding mee doet. Dat is de tragiek. Ik ben ooit eens begonnen met het verzamelen van vertalingen van bijvoorbeeld de Bhagavad Gita en er staan er hier een stuk of twintig, dertig; vanmiddag zag ik er op de boekenmarkt weer twee staan die ik niet had en dan brengt mij dat in hevige twijfel of ik die nu moet kopen of niet (dat is dan weer mijn compleetheidswaanzin) – ik heb ze overigens niet gekocht, word ik misschien toch nog eens volwassen – maar goed, je hebt dus al die vertalingen en er is een enorm verschil, ook in interpretatie en commentaar, en uiteindelijk heeft iemand me attent gemaakt op een boek van een Indische auteur, en dat heet niet 'The Bhagavad Gita as it is' zoals die exemplaren van de Hare Krishna-beweging, maar 'The Bhagavad Gita as it was'.³⁾

En daarin wordt aangetoond dat de Bhagavad Gita al eeuwen lang steeds verder van zijn essentiële bron is afge- raakt. En tot overmaat van ramp wordt dan in sommige vertalingen over 'God' gesproken, godbetert. Hetzelfde gebeurt met onze taal; ook daarmee zijn we zo ver van de bron afgedwaald, dat we weer terug zouden moeten gaan naar waar we het vorige keer ook over hebben gehad: *Smarana*. En toen heb ik ook *Mimir* genoemd, een fantastisch begrip uit de Edda, en daar zou ik vanavond wat inspiratie uit willen putten.

Wat is Mimir? Is dat het geheugen, is het herinnering? Het wonderlijke is dat Mimir als etymologische bron van een enorme hoeveelheid esoterische inzichten ook te maken heeft met 'mime'. Ik herinner me dat toen ik als tiener bezig was allerlei artistieke

bronnen te verkennen, ik een poosje gegrepen ben geweest door de mime- speler Marcel Marceau. Tot op een ge- geven moment het niveau weer afzakte toen hij steeds meer succes kreeg. Maar in het begin vond ik dat heel fascinerend. Mime is eigenlijk een soort spel met ruimte en op het moment dat het goed uitgevoerd wordt, gebeurt er iets. Het is een taal: het roept iets in je wakker in het resonantieveld dat op een wonderlijke manier *beyond* woorden gaat, maar tegelijkertijd zit je het als toeschouwer voor jezelf te vertalen. Want je kijkt ernaar en je weet exact wat er uitgebeeld wordt, maar daar laat je het niet bij – je gaat het toch vertalen. Je zegt als het ware in jezelf: hé, nu doet-ie een bakker, bijvoorbeeld. Of: nu doet-ie een appel waar een worm uit kruipt. (Dat is dan een beetje Gestalt-achtig, wat ik vroeger ook wel in mijn groepen gedaan heb.)

Mimir staat natuurlijk ook voor 'iets in herinnering roepen', en dan herinnering als een appèl aan datgene wat we geheugen noemen en in ruimere zin aan het 'geheugen aller tijden', een term die gecreëerd is door Saswitha en die ik met veel dank blijf hanteren. Het geheugen aller tijden is datgene wat wij vormgeven, als *ge-daante*. Wat ik ermee bedoel is dat er op het niveau van elk zintuig een appèl gedaan kan worden op dat geheugen *dat wij zijn*. Niet dat wij *bezitten*, maar dat wij *zijn*. Marcel Marceau is een prachtig voorbeeld van hoe dat gebeurt via het visuele, maar het kan ook door middel van klank, het kan door middel van welke andere kunstzinnige uiting dan ook. In wezen is dat de functie van wat wij kunst noemen. Vanmiddag zag ik die hele horde mensen die op de

Vermeer-tentoonstelling in het Mauritshuis afkomen. En ik kan me heel goed voorstellen dat mensen naar Vermeer gaan, maar... Ik heb wel eens voor een Vermeer gestaan, 'Gezicht op Delft' was dat. En tot op dat moment had ik dat als jonge, moderne kunstenaar altijd 'koektrommelkunst' gevonden, maar ik had het nooit echt gezien. Maar toen stond ik er dus écht voor en begreep ik de meditatie die Vermeer is. Maar hoe kun je in godsnaam met honderdduizend mensen per dag in meditatie gaan voor een Vermeer? Bepotelijk. Terwijl Vermeer natuurlijk een resonantie tevoorschijn zou kunnen brengen die onvoorstelbaar is.

Mimir is in wezen de resonantiegevoeligheid die nog niet gedifferentieerd is ten aanzien van de zintuigen. Als dat plaatsvindt *mijmeren* we. 'Mijmeren' is in wezen een veel betere term dan 'meditatie'. Want 'meditatie' hebben wij enorm uit zijn verband gerukt. In de Yoga kennen we *Dharana*, *Dhyana*, *Samadhi*, waarbij dan Dhyana meditatie genoemd wordt en dan moet je dus, voordat je dat kunt eerst Dharana toepassen: concentratie. Maar dat is onmogelijk, want Dharana is geen concentratie, maar de bewustwording van de onmogelijkheid je te concentreren, om vervolgens in het verschil te gaan zitten van concentratie/niet-concentratie; in dat midden zitten heet meditatie. (Sommigen gaan zelfs in hun verwoede pogingen tot concentratie in een kaarsvlam zitten staren. En dat is heel makkelijk concentreren want je verbrandt zo de energie van al je gedachten, dus er is niets meer te concentreren. Maar je maakt wel een heleboel kapot in je etherisch lichaam, dus

doe dat nooit...)

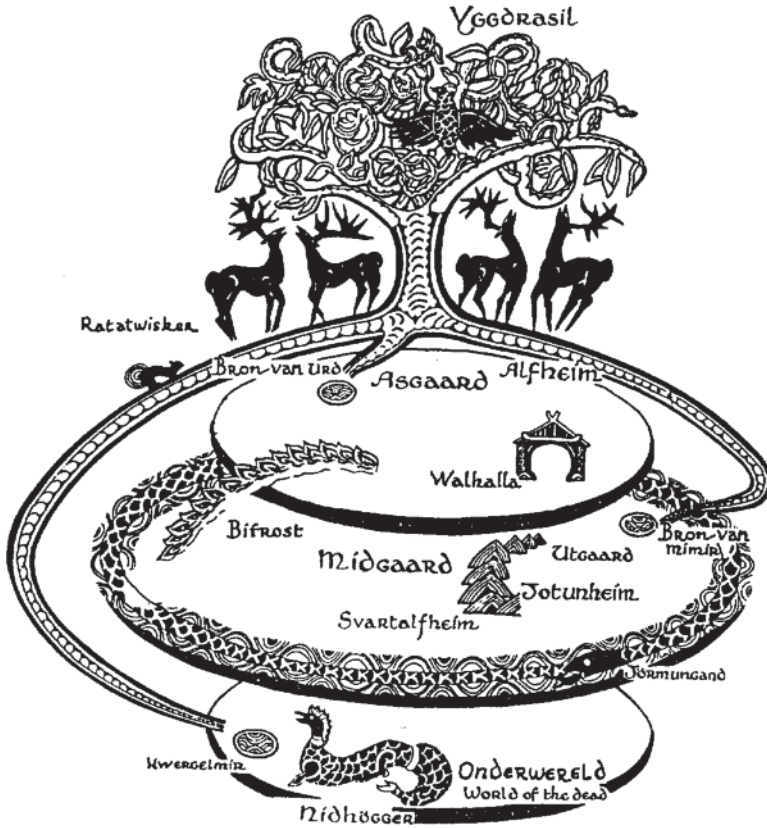
Mimir is de uitdrukking van 'toen wij nog onze eigen voorouders waren', en één groot resonantieveld waren, waarbij de resonanties nog niet in een differentiatie binnenkwamen in de zin van: nou zie ik iets, nou voel ik iets, nou hoor ik iets, nou ruik ik iets en nou proef ik iets; nee, het was een *totaal*. En dan zien we in de evolutie van de mens – en dat wordt zo prachtig aangegeven in mythologische verhalen – dat hij zich langzamerhand steeds sterker gaat identificeren met die verharde vorm die in die enorme hoop protoplasma, die eerst androgyn was, ontstaat. In de Geheime Leer wordt gesproken over die fases: eerst de Lemurische periode, waarin de mens nog een androgyn wezen was en zichzelf uitzweette; wanneer in die hoop protoplasma de geestesspankracht afnam, waardoor alles implodeerde, werd de resterende energie uitgedrukt in een nieuwe zweetdruppel zodat het wezen zichzelf kloonde. En dan volgt de Atlantische periode waarin de mens letterlijk *geslacht* wordt. En nog steeds noemen we dat zo. Denk daar eens over na...

Odin of Wodan wordt in bepaalde geschriften 'Bodan' genoemd. De *w* verandert, volgens de wetmatigheden van Grimm, in bepaalde krachtvelden in een *b*. En dan zouden Wodan, Bodan, Bodhi en Buddha misschien wel dezelfde klank kunnen zijn. En dan zou de Bodhi-boom, waaronder Bodhisattva tot inzicht komt – en zich dan ook Buddha mag noemen – hetzelfde idee kunnen zijn als de boom Yggdrasil waaraan Wodan hangt en tot inzicht komt. Ik kan dit ook etymologisch

bewijzen, maar dat laat ik nu maar even zitten...

Odin/Wodan offert een oog in de bron van Mimir om tot inzicht te komen. Wat is dat inzicht? Dat is je realiseren dat je als *gedaante* de *gestolde energie*

het niets niets te vinden, dus dat gelijkmakend punt als verschil is met een omkeerpunt, en dan heet het geen 'geheugen aller tijden' meer, dan heet het g.v.d.: 'geur van vorige daden'. En die zogenaamde 'geur van vorige da-

vertegenwoordigt van het 'geheugen aller tijden', afgekort g.a.t.: *gat*. En het *gat* is in wezen hetzelfde als wat de Boeddhisten bedoelen met Nirwana: de tegengelen die zich oplossen in het verschil, zodat er niets meer is. Maar dat kan niet, er moet altijd iets zijn om

den' geven wij vorm. Al deze indalingsaspecten krijgen op een gegeven moment gestalte, zij stralen uit, zijn gevoelig, en Mimir is *de gevoeligheid in het haam*. En in de mythologie wordt aangegeven dat er langzaam een differentiatie ontstaat. Als we kijken

naar de etymologie van de mythologische namen – en dan maakt het niet uit welke taal je neemt – dan vind je daar het hele proces van indaling aangegeven. In wezen heeft alles te maken met de beweging van de in- en uitademing; *spiritueel* heeft te maken met de ademhaling: inspiratie, expiratie en *conspiratie*. Conspiratie heet in het oosten *Kumbhaka* en dat betekent gewoon ‘niet-ademen’. Dat is de enige manier om werkelijk tot conspiratie te komen, en dat betekent meebewegen met de ademhaling van het universum. Dan moet je dus ophouden met jouw individuele ademtempo, en dat is de betekenis van *Pranayama*. *Kumbhaka* is dus stoppen en daardoor meebewegen met het universum en niet je eigen, eigenwijze, individuele, koppige ademritme vasthouden. Je kunt dat niet te lang doen natuurlijk, maar dat is de betekenis van *Pranayama*: het doden (*Yama*) van de beweging van je eigen *Prana* om mee te kunnen gaan met de kosmos. Dat leidt tot bevrijding, tot *Moksha*, zo simpel ligt het. Wij kunnen *Kumbhaka* niet volhouden; het zou wel leuk zijn natuurlijk, stel je voor, in de krant een groot bericht: ‘Unidesekte pleegt collectief zelfmoord’. Doordat wij nu zeggen: nu houden we allemaal op met ademen – zullen we het doen? Hahaha.

Maar waar het dus om gaat is Mimir, dat een ontzettend belangrijk gegeven is; Odin krijgt contact met de gegevens van Mimir door een oog in zijn bron te werpen, een fantastische symboliek. Wat gebeurt er dan? Op dat moment creëert Odin de hele godenwereld die wij kennen als het Noordse pantheon. En dan ontstaat er iets heel wonder-

lijks, namelijk de bardische poëzie die we kennen als de Edda. Volgens de historische boekjes stamt die, een beetje optimistisch geschat, uit ongeveer de negende eeuw na Christus. Meestal wordt er gezegd zo rond de twaalfde eeuw, maar er zijn aanwijzingen dat die poëzie daarvoor al bestond. Maar we vergeten dat dan precies hetzelfde plaatsvindt als wat we weleens besproken hebben ten aanzien van de Veda's, waarvan de mond-tot-oor overdracht al tweeduizend jaar bestond voordat het werd genoteerd. Dat is met die Edda-poëzie ook zo gebeurd; die werd ook al tijdenlang doorverteld door zogenaamde barden, alvorens zij werd opgetekend; op precies dezelfde wijze als de gebroeders Grimm de sprookjes die in heel Duitssprekend Europa bijna woordelijk van geslacht op geslacht werden doorgegeven, uiteindelijk op schrift hebben gesteld. Dat houdt dus in dat die Edda veel ouder is dan wij denken.

Nu moet ik even herinneren aan wat ik de vorige keer heb opgelezen over de drukkunst, het opschrijven.⁶⁾ Toen heb ik het gehad over het verschil tussen geheugen en herinnering. Welnu, wat is Mimir? Dat is het vermogen in de mens om datgene wat wij als gestalte uitdrukken in trilling te houden. Hoe werd dat gedaan? We kennen allemaal de verhalen van de barden, die wij ook troubadours of minstrelen noemen en daar hebben we dan vaak een heel absurd idee over, alsof dat een soort Rob de Nijs-en waren die van kasteel tot kasteel trokken. Nee, de troubadours waren de barden van bijvoorbeeld de Katharen of de Albigenzen. Iets noordelijker, in deze streken dus,

werden zij minstrelen genoemd. Daar zit het woord *min* of *minne* in, en dat woord zijn wij in de Nederlandse taal volledig verkeerd gaan gebruiken. *Minne* is Oudnederlands voor *geheugen*. Dus de minstrelen trokken rond om datgene wat wij vertegenwoordigen als gedaante, als gestold geheugen, te activeren. Totdat deze functie van barden, minstrelen en troubadours natuurlijk ook weer verwaterde en hun liederen opgeschreven werden en dan zien wij ze tegenwoordig als gewone liefdesliedjes. Daar ontstaat de verwarring tussen de begrippen ‘verliefd zijn’ en ‘minne’. Minne is etymologisch verwant aan Mimir en dat heeft te maken met een resonantie die ons als geheugen aller tijden in beweging houdt. Men had daarvoor een bepaalde techniek, die wij nog kennen als poëzie, als rijm (nu begrijp je misschien ook waarom ik deze avond begon met dat gedicht van Kurt Schwitters).

De oudste vorm van rijm is de alliteratie, ook wel stafrijm genoemd, en daar zit de connectie met de Runenstaven. ‘Stafrijmen zijn stapstenen waarop men steunt met de stem.’⁷⁾ Lucebert noemt een filmster, Lola, en hij beschrijft haar als ‘een linnen lieveling van licht’; dat kun je niet gaan bedenken, dat ontstaat door je af te stemmen op de l-klank en dan vibreer je maar door. De Edda is in alliteratie tot ons gekomen – wat is de functie daar nu van? Niet om mooie poëzie te maken, want de verhalen die

in die Edda staan kende iedereen allang. Dus wat heeft het voor zin om een bard uit te nodigen die je nog eens gaat vertellen wat je allang weet? Dit is een heel belangrijk punt. Denk daar eens over na, wat een volstrekt zinloos gebeuren het is als je mensen die zich nog bewust zijn geheugen te zijn aan iets gaat herinneren wat ze allang weten! Al die verhalen kenden ze, niet zoals wij met ons op *mythologie* geprogrammeerde brein, maar vanuit hun *mythische zijn*. De functie daarvan is zó essentieel, namelijk dat de bard, de minstreel, de troubadour datgene wat men allang wist, nóg eens een keer te voorschijn haalde door middel van alliteratie, allitererende poëzie. En daar zit een zeer essentiële sleutel die altijd over het hoofd gezien wordt. Bovendien heeft poëzie een *metrum*, *ritme*. En men was zich er waanzinnig bewust van dat een bepaald metrum toegang verschaft tot een bepaald kosmisch energieniveau. Je vindt dit overigens tegenwoordig nog terug in Voodoo, een religie waarvan men overigens vaak een wonderlijk idee heeft: van die mensen die op een trommel rammelen en dan in trance raken. Maar de klank *voodoo* zegt al genoeg! Dat heeft niks te maken met in poppetjes prikken enzovoorts, dat is er misschien een aspectje van, maar dat is niet essentieel voor Voodoo. De essentie is dat men exact weet dat als aan bepaalde ritmes een heel kleine variatie toegevoegd wordt, er een andere

‘Stafrijmen
zijn stapstenen
waarop men steunt met de
stem’.

Lola,
een linnen
lieveling
van licht

teratie, allitererende poëzie. En daar zit een zeer essentiële sleutel die altijd over het hoofd gezien wordt. Bovendien heeft poëzie een *metrum*, *ritme*. En men was zich er waanzinnig bewust van dat een bepaald metrum toegang verschaft tot een bepaald kosmisch energieniveau. Je vindt dit overigens tegenwoordig nog terug in Voodoo, een religie waarvan men overigens vaak een wonderlijk idee heeft: van die mensen die op een trommel rammelen en dan in trance raken. Maar de klank *voodoo* zegt al genoeg! Dat heeft niks te maken met in poppetjes prikken enzovoorts, dat is er misschien een aspectje van, maar dat is niet essentieel voor Voodoo. De essentie is dat men exact weet dat als aan bepaalde ritmes een heel kleine variatie toegevoegd wordt, er een andere

Loa gecontacteerd wordt. Die Afrikaanse ritmes zijn voor ons vaak onbegrijpelijk. Daarom heb ik ook zo'n bezwaar tegen Afrikaanse dans zoals die in sommige New-Age centra gegeven wordt. Als er in zo'n ritme een heel klein tikje veranderd wordt (en de meeste mensen horen dat helemaal niet eens) dan zie je iets veranderen in de dans, in de trance; elk ritme contacteert zijn eigen Loa en Loa kun je in dit verband gerust associëren met *Loka*, het energieniveau dat behoort bij een bepaalde Chakra. Een Loa is het je afstemmen op dat energieniveau. In de poëzie gebeurt precies hetzelfde. Door het ritme en door de alliteratie die de barden gebruikten, kwam ieder van de toehoorders weer in de juiste stemming (letterlijk!) om datgene wat men allang wist, opnieuw in vibratie, in resonantie, te brengen.

De oude Grieken kenden veertien verschillende ritmes die in de poëzie een rol speelden en ook een zeer stringente toepassing van klinkers in de poëzie. Die werd niet gemaakt zonder een zeer sterk bewust gemaakte volgorde van de klanken. De ritmiek en de werking van de klank werden heel bewust gehanteerd, ervan uitgaand dat elk gedicht een resonantiewerking heeft vanuit het onderlichaam tot aan de kruin. Meestal werd dat in de vorm van een sonnet aangegeven. De dichter Johan Andreas dèr Mouw,⁸⁾ die publiceerde onder het pseudoniem Adwaita, was daar in onze taal een meester in. En onderschat ook Willem Kloos niet. Zij waren beiden met dit gegeven bezig. En nou gaat het er niet eens zozeer om of ze zich daarvan ook bewust waren – dat is het verschil tussen een esoterisch en laten we zeggen

een spiritueel dichter. Een 'spiritueel' dichter hoeft het niet eens bewust te zijn van zichzelf, maar omdat hij dichter is bouwt zijn talent het zo op – Lucebert heeft dat. Daarom vind ik bijvoorbeeld Remco Campert helemaal geen dichter...

Dat hele idee is Mimir. Mimir is niet een figuur uit de Edda, maar een gebeurtenis, die iedere sessie met een bard enzovoorts maakt tot wat men in het oosten een *Satsang* noemt. *Sat* is zijn en *sang* is het gebruik maken van de klanken om met elkaar deze ervaring te beleven (zang!). De enige manier waarop wij dat misschien nog kennen is in een concert. En dan nog lang niet elk concert, maar muziek kan mensen nog in die extase brengen, waarbij Mimir een rol speelt. Vanmiddag zat ik nog te denken, wanneer gaan we nu eens een Unide-koor oprichten? Dat zou ik fantastisch vinden!

Con-cert duidt erop, dat het niet alleen gaat om degene die de muziek uitvoert, maar ook om degenen die luisteren, want als het goed is luisteren zij even geïnspireerd als de anderen de muziek uitvoeren en dan gebeurt er iets, dan wordt de zaak op een heel ander energieniveau getild. Ik denk dat je het wel eens meegemaakt hebt, dat je bij een concert zit en dat er opeens inzichten op zijn plaats vallen die volgens je ratio in wezen niks met de muziek te maken hebben. Ik zou je de plaat zo kunnen laten horen, een twintig minuten durende solo van Ornette Coleman, waardoor ik de quantummechanica opeens begreep, hoe absurd dat ook klinkt. En dat deed die oude poëzie ook. Die kon een toestand veroorzaken

waarin men opeens begreep hoe het universum werkt.

Ik heb al vaker het voorbeeld van de krankzinnige dolfinnen aangehaald. Die dieren communiceren door geluiden uit te zenden en de echo's daarvan weer op te vangen, een proces dat zich soms afspeelt over een afstand van honderden kilometers. En nu stoppen wij ze in bassins van een paar meter, waardoor die dieren volslagen krankzinnig worden en daardoor kunnen wij ze kunstjes leren. En nu heeft men het idee opgevat om deze dolfinnen weer de vrijheid te geven, wat natuurlijk misdadig is, want wat moeten die beesten in het ruime sop? Moeten die de andere dolfinnen ook knettergek maken? En dit proces is precies datgene dat wij nu onder de mensen meemaken: de krankzinnige dolfinnen ontdekken de vrijheid (*'ik mag helemaal mezelf zijn, me eigen persoon als individu dus...'*) en storten zich op niet nader te noemen New-Age centra, op Greenpeace of de sociale hulpverlening, het is onvoorstelbaar. Vanmiddag dacht ik naar aanleiding van een prachtig portret van Hegel even terug aan de zestiger jaren toen het grote kwaad van onze tijd gesticht is, namelijk de sociale academies. Ik heb daar een poosje gastdocentschappen oosterse filosofie en Yoga mogen vervullen, in Amsterdam en in Den Haag en ik had daar zo'n moeite mee. Ik had dat boek van Erich Fromm over Karl Marx en hoewel iedereen op die academies het had over Karl Marx, had ik het idee dat zij er

Marx
Troelstra
Domela Nieuwenhuis
Gorter

niets van snaptten. Want Marx is een Hegeliaan en Hegel is in de westerse filosofie hét schoolvoorbeeld van iemand die met de drie-eenheid te werk ging. En daar kreeg ik in de gaten dat iedereen vanuit het verschil, synthese desnoods, zich maar met één kant van het hele gebeuren identificeerde en dat interpreteerde op een manier die de grote sociale ramp heeft voortgebracht die nu Riagg heet, bijvoorbeeld. (Ik hoop dat ik niemand beledig...) Hegel is heel interessant, Marx is totaal verkeerd begrepen. Marx was heel spiritueel, ik weet niet of je je dat realiseert. Als je 'Das Kapital' eens bekijkt kom je tot heel andere interpretatiemogelijkheden van Marx dan in die tijd op de sociale academies werd aangegeven. Ik zei dit ook eens tijdens een lezing voor theosofen in Utrecht en die waren het hartgrondig eens met mijn mening over wat er op de sociale academies gebeurde! En terecht, want het is de doodsclap geweest voor het kleine sprankje inspiratie en spiritualiteit dat misschien nog in het maatschappelijke leven bestond; in de politiek bestond het al niet meer. Iedereen die in zijn jeugd lid was van een socialistische beweging deed dat toch vanuit een soort idealisme dat niet alléén materialistisch was. Wat dat betreft is het interessant om Troelstra te lezen, of Domela Nieuwenhuis of Gorter. Hun intentie was om de spiritualiteit terug te brengen in de volledig doodbloedende sociale verhoudingen. Niet om de arbeider naar de mond te praten, maar om hem weer duidelijk te maken dat

hij niet meer spiritueel bezig was, dat was het idee van onder andere Gorter, die trouwens heel sterk bezig was met waar we het over hebben: Mimir. Lees zijn 'Mei' maar eens.⁹)

Ik merk door de reacties die ik van mensen krijg dat iedereen de dingen die ik zeg op zijn eigen manier interpreteert. Vanuit wie een mens is, interpreteert hij wat hij *denkt* te *herkennen* – hij *herkent* namelijk nooit iets. Er wordt geen appèl gedaan op zijn *geheugen*, er wordt alleen gespeeld met de *herinnering* en dan meestal de herinnering aan datgene wat hem krankzinnig gemaakt heeft: de leerstof, de universitaire scholing. Begrijp me goed, ik bedoel dat helemaal niet zo negatief als dat nu misschien klinkt, want ik ben heel blij dat mijn dokter geschoold is en mij niet een verkeerd recept voorschrijft. Maar dat is zijn vak in de stof. En ik ben ervan overtuigd dat hij dat nog veel beter zou kunnen doen als hij de *uni*-versiteit letterlijk had genomen. Want dat is het wonderlijke van al deze dingen. Kijk, ik ga dat woord nu plakken op wat er met Marx gebeurt is. Van oorsprong werd de inwijding die op steeds fijnere niveaus tevoorschijn kwam de 'uni-versiteit' genoemd. Niet de 'di-versiteit' of de 'poly-versiteit'. En, dat is een kosmische wet, als het zo gespecialiseerd wordt, dan kan het ook niet anders dan vanuit de éénpun- tigheid veelheid worden. Maar men vergeet de verenkling die daaraan ten grondslag ligt. En er is niets zo 'niet- unie' als de universitaire opleiding. Kijk naar de verregaande specialisering van iedere arts, dat gaat zó ver, echt, ik maak het deze dagen aan den lijve mee. Het werkelijke *uni*-versitaire is opge- houden bij Paracelsus. Daarom ook is

Paracelsus interessant of een Kirchner of een Robert Fludd.

Precies hetzelfde is met Marx gebeurd. We kunnen niet meer in het verschil gaan zitten. We begrijpen de verenk- ling niet omdat we geconfronteerd worden met een veelheid, een verve- ling waar we geen raad mee weten. Er zijn weinig Marxistische denkers die herkennen dat Marx een spiritueel gegeven in zich droeg en dat bij hun hele interpretatie betrekken. Dus zien zij alleen maar de buitenkant. Goed, het zijn alleen maar voorbeelden, maar op het moment dat wij ons dit realise- ren, zijn wij niet te hypnotiseren. Een krankzinnige dolfin is te hypnotise- ren.

In dit verband wil ik nòg een voorbeeld aanhalen van een grote ramp: men is bezig met het instellen van de leer- plicht vanaf het vierde jaar. Dat is toch onvoorstelbaar! Natuurlijk heeft men 'mooie' motivaties, want het gaat na- tuurlijk helemaal niet goed, maar waarom gaat het niet goed? Juist om- dat we sinds de mammoetwet de kin- deren steeds vroeger krankzinnig ma- ken! En dat wordt nu gestructureerd. Bovendien zijn de meeste ouders bezig hun kinderen vanaf hun tweede, derde jaar volledig te programmeren. En daar begint de hypnose! Het besef daarvan – Mimir – maakt je ongrijpbaar voor ie- dere vorm van hypnose. Deze hypnose, die rond het derde, vierde jaar begint, gestoeld op autoriteit, die zich op een gegeven moment natuurlijk mani- festeert als een afkeer van autoriteiten, kan niet anders dan leiden tot sekte- vorming. En sektevorming is ook de bewondering van Ajax-fans voor Van Praag, dat is precies hetzelfde! En al die mensen zijn heel gemakkelijk onder

hypnose te brengen. Iedereen die Yoga-les geeft kan het proberen. Heel simpel, door het inspreken van een uitgebreide ontspanning; in feite raken de mensen dan gehypnotiseerd. Zo'n Rasti Rostelli selecteert ook; hij pikt de mensen die er gevoelig voor zijn zó uit. Je voelt, ik probeer een beetje de vraag over Rostelli en wat ik ten aanzien van het begrip Mimir wilde zeggen aan elkaar vast te knopen.

Andere invalshoek: er wordt in boeken over spiritualiteit wel eens gesproken over zelfhypnose. Een Mantram bijvoorbeeld kan werken als een vorm van zelfhypnose. Maar misschien is het wel een zelf-*déhypnose*. Het zou kunnen... Kijk, ik ben een enorme liefhebber van de poëzie van Lucebert. Ik heb, denk ik, al zijn werk staan. En dan vraagt men: heb je alles gelezen? En dan zeg ik altijd: ja, letter voor letter! Maar ik heb helemaal niet alles gelezen. Er zijn gedichten bij die ik nog nooit heb gelezen. Want soms pak ik zo'n boekje en dan kom ik nooit verder dan de derde, vierde regel, want dat inspireert me zó, dat ik het boek weg moet leggen om mijn magische dagboekjes te vullen met geïnspireerde gedachten die niets met die poëzie te maken hebben! Er is één gedicht, ik weet precies welk, dat ik al veertig jaar probeer te lezen, maar ik ben nog nooit verder gekomen dan het begin. Zo heb ik ook platen, die ik nog nooit helemaal gedraaid heb: na een half nummer raast de inspiratie al door me heen, de ene inval na de andere, zodat ik gewoon naar de televisie móet kijken om het te stoppen. Hoe stommer het programma, hoe beter! Als mensen hier bij mij thuis al die boeken zien staan vragen ze vaak: heb je dat alle-

maal gelezen? En dan zeg ik altijd: nee. Waarom zou ik dat doen - het stáát er toch! Ik koop een boek als ik het open sla en het gebeurt in een paar regels en dan hoef ik dat boek verder niet te lezen. Ook de Edda heb ik niet helemaal gelezen, bij lange na niet! Waarom zou ik? Zo'n oude bard droeg ook niet de hele Edda op één avond voor, of misschien ook wel, maar daarbij ging het niet zo van: ken je dat verhaal van...? Nee, het ging om de alliteratie, en daar ging men in mee, en dat swingde! En we weten allemaal hoe alliteratie werkt, want we kenden als kind allemaal 'Liesje leerde Lotje lopen langs de lange Lindelaan' en dat soort dingen; je vergeet ze ook nooit. En of dat meisje nou Liesje heette en dat het bij de Lindelaan was doet er helemaal niet toe. Waar het om gaat is dat je in een *mood* komt waardoor niet de tekst in je hoofd komt, maar je 'uit je lijf' raakt. En wanneer dat gebeurt ben je niet meer te hypnotiseren. Je bent altijd in de door jou zelf teweeggebrachte hypnose in de zin van: los zijn van de identificaties van de stof. Dan heb je toegang tot welke mythologie dan ook. En dan kom ik terug op wat anders: opeens zie je waarom bepaalde figuren en bepaalde plaatsen in mythes zo heten, je weet het. Zoals Sisyphus, die die steen op die berg moet rollen; maar telkens als hij boven is rolt die steen weer terug, waardoor hij weer helemaal van voor af aan moet beginnen – en daar komt geen einde aan. Ik moest daar zo-even aan denken toen ik het had over de in- en uitademing en het vasthouden; de klanken van de naam Sisyphus zijn gewoon de klanken van de in- en de uitademing en het de berg oprollen van die steen houdt in dat het

nooit ophoudt. Of neem 'Wodan': Wuotan, Botan, Bodhi, Bodhiboom, Bodhisattva, Buddhi, Buddha, enzovoort.

Of 'Zayin': Shiva, Siva, Sif, Sep; dat houdt niet op... Zo ontstaat het verhaal voor een lezing bij mij ook, daarin werk ik zo'n vlaag van inspiratie uit. Ik hoef alleen maar zo'n boek over mythologie open te slaan en een paar namen te zien en dan zet ik het weer terug, want dat is genoeg. En dan ga ik zitten en dan lijkt het alsof ik niks zit te doen, terwijl ik me dan te pletter zit te doen! Ik probeer vaak duidelijk te maken dat we voor honderd procent geprogrammeerd zijn, dat we nog nooit iets *gedaan* hebben, maar het *beseft* (Sif) honderd procent geprogrammeerd te zijn maakt je ook honderd procent vrij om in het verschil te gaan zitten. En dan herprogrammeer je je

hele DNA-patroon, dat wil zeggen je opent kanalen die er zijn, maar die je tot nu toe hebt genegeerd; en dat is in mijn ogen Karma-Yoga. Max Müller, de grote taalkundige uit de vorige eeuw, de grondlegger van de vergelijkende taalkunde, religie en mythologie, heeft haarscherp aangetoond dat het begrip *Zeus* verwant is aan het Sanskriet *Dyaus Pitar*, *Deus*, *Theos*, enzovoort, dat zijn allemaal dezelfde klanken. En dan kun je dat intellectueel bekijken en interessant vinden, maar de volgende stap is om die klanken dan ook te gaan hanteren en dan krijgt bijvoorbeeld *Prometheus* een heel andere betekenis, dat wordt dan *Pro-me-theus* (zie de vorige lezing in Unide Berichten

35). In wezen is dat een herprogrammering die leidt tot een andere vorm van alertheid, anders dan we ooit gekend hebben. Dan maakt het niet meer uit naar welk programma je kijkt of welk tijdschrift je leest; alles is dan voorzien van een heel andere dimensie. Dan wordt exoterisch opeens esoterisch, omdat je van binnenuit handelt, niet als jezelf maar als verschil, want dat is wat wij zijn. Maar het is juist deze fase die de meesten in hun zogenaamde esoterische studies overslaan.

Wat hier aan deze kant in mijn boekenkast staat, zijn in wezen alleen maar

boeken die dit aspect laten zien en ja, zie je, eigenlijk is er geen écht esoterisch boek dat niet uitgaat van de etymologie van de termen die gehanteerd worden, die zo gewoon worden, die een programma worden. Ja,

naar mijn gevoel is dat de eerste stap. Dat is ook waarom ik bij Saswitha ben blijven hangen. Op een van de eerste avonden dat ik daar was, haalde hij een bepaald woord uit elkaar. Ik was in mijn poëzie met precies hetzelfde bezig. Ik dacht: verrek, dat doet hij ook! Ik was een snotneus en hij was een oude man en ik dacht goh, het zijn dus helemaal geen woordspelletjes! Ergens in het begin van de Swabhawat gaat het over *handelen: noodzakelijk handelen en noodwendig handelen*. En dan denken de meesten: dat kan toch niet, dat is een germanisme. Maar ja, dat is ook zo'n programma, vaak doen we niets anders dan germanismen gebruiken, of in ieder geval woor-

'Wodan'
Wuotan, Botan,
Bodhi, Bodhiboom,
Bodhisattva, Buddhi, Buddha,
enzovoort.

den die hun oorsprong in andere talen hebben. Wat te denken van een woord als *autobushalte*. Ik weet niet of je er wel eens over nagedacht hebt. Dat woord bestaat uit bronnen uit drie verschillende talen: *auto*: Grieks, (*omni*)*bus*: Latijn, en *halte*: Frans. Is het dan een Nederlands woord? Nee, dan vind ik de Belgen veel consequenter die noemen een ingenieur nog steeds een *vernufteling*. En een pin-up is een *prikkepopje*. P.C. Hooft heeft het in zijn vertaling van Tacitus steeds over *aflijvigheid*; dat is gewoon een Nederlands begrip. Ik denk dat men in België zuiverder het dialect bewaard heeft. Wij hebben op een gegeven moment – en dat hebben de Belgen nagevolgd – een belachelijke uitvinding gedaan, het ABN. Aan de andere kant is het ook weer niet zó belachelijk, want je hebt in ieder geval een norm waaraan je de bereidheid van iemand kan toetsen om aan zichzelf te werken. Dat is de reden waarom ik zo ontzettend tegen elke vernieuwing van spellen ben. En zeker tegen de nivellerende in het onderwijs die men daarmee beoogt. Ik vind, om het heel cru te stellen, gezien waar ik mee begonnen ben, dat wij ons dienen aan te passen aan de taal en niet de taal aan ons steeds minder wordende intellect.

« PAUZE »

Ik zou nog één ding willen laten zien. Mijn thema vanavond was Mimir. In het begin probeerde ik duidelijk te maken hoe onze resonantiegevoeligheid zich langzamerhand heeft gedifferentieerd, en dat we dat zó gespecialiseerd hebben dat we nu in een *visuele* maatschappij leven. Zowel *semantisch* als visueel. Ook *virtual reality* is visueel, want daarbij gebruik je weliswaar allerlei hulpstukken, zo'n helm enzovoort, maar het blijft visueel. We hebben dat zo gespecialiseerd, dat is echt onvoorstelbaar. Met als gevolg dat hetzelfde plaatsvindt ten aanzien van andere zintuigen, die dus steeds ongevoeliger worden. Vandaar dat ik ook de vorige keer iets gezegd heb over het verschil tussen *kijken*, *zien* en *schouwen*. Om een voorbeeld te geven van de resonantiegevoeligheid van onze voorouders, oftewel van toen wij nog onze eigen voorouders waren, heb ik een boek uit de kast geplukt dat heet '*Europas Kultur der Grossskulpturen*', geschreven door Elisabeth Neumann-Gundrum.¹⁰⁾

Het is een verbijsterend boek, uiteraard met hele interessante etymologieën, en ze baseert zich op iets waar zelfs Goethe al over heeft geschreven: de *Externsteine* (zie afbeeldingen op blz. 20) in Duitsland. Herman Wirth heeft er overigens ook een zeer interessant boek over geschreven.¹¹⁾

In dat hele proces van langzamerhand ons identificeren met die stoffelijke kern in het energieveld dat de mens is, is het *geslacht* worden een noodwendig gebeuren. Want in wezen is dat wat wij hier doen op aarde, ons gaan realiseren dat onze bewustwording van onszelf op dit moment afhankelijk is

van een bipolair gegeven (de dualiteit, de tegengelden) om weer het verschil te vinden waarin we allemaal nog steeds androgyn zijn. In een andere groep kwam de vraag of de mens een evenbeeld heeft rondlopen op aarde; als ik als man heel *yang* ben, is er dan ook iemand die heel *yin* is, je vrouw, je

spiegelbeeld. Toen heb ik proberen duidelijk te maken dat dat niet het geval is. We zijn wel geslacht, maar niet zo letterlijk dat we spreken over een vrouw (in mijn geval) als mijn spiegelbeeld, want we zijn *onvergelijkbaar* (uitspraak van Jung). Dat houdt in dat ik, omdat ik mij als man in de vorm uitbeeld, in de kern vrouwelijk ben. En dat het een proces is van je uitbeelden

in het tegendeel, waardoor het verschil te vinden is. Maar dat is nooit te vinden als je het buiten je projecteert; dat is de primitieve gedachte die in de zestiger, zeventiger jaren sterk opgang deed. En als dat relaties in stand houdt is dat natuurlijk prima (of waarschijnlijk ook niet, dat doet er verder niet

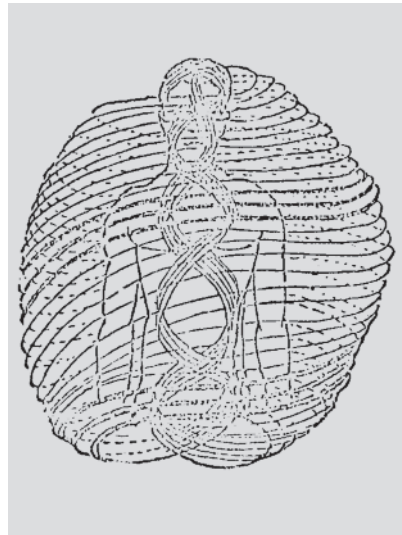

toe) maar mijn kern is vrouwelijk en daarom beeld ik mij dus mannelijk uit. En op een gegeven moment implodeert dat en krijg je een volgende keer dus vanuit een mannelijke kern een vrouwelijke uitbeelding en dat gaat zo maar door. In wezen is dat ook wat het oer-atoom uitbeeldt, wat de mens uitbeeldt, wat het hele universum tevoorschijn brengt.

We zijn wat dat betreft dus compleet. Het is onzin om te zeggen: ik projecteer mijn vrouwzijn in de vrouw met wie ik leef. Het is niet onjuist, maar het is een primitieve gedachte. Die ook weer aanleiding kan zijn tot allerlei programmeringen enzovoort. Dit is het idee van de 'tweelingziel', die in het geval van een vrouw haar *animus* is en dat zij uitbeeldt in de *anima*.

En dat heeft veel te maken met het idee van de wortelrassen. Als jullie dat leuk vinden diep ik dat een keer wat dieper uit. Kijk, je hebt een wortelras dat het Polaire ras genoemd wordt. En dat houdt niet op te bestaan, het is er nog steeds, maar op een gegeven moment is er een verzwaring in het Polaire ras, het kent in zijn centrum als het ware een cyclisch indalingsproces, waaruit iets nieuws tevoorschijn komt: het Hyperborese ras, dat vervolgens weer implodeert waarna het Lemurische ontstaat, enzovoort. Op dezelfde wijze zou je kunnen spreken van wat in de Yoga genoemd wordt de 'tijdperken' of de *Yuga's*: het gouden tijdperk, het zilveren, het bronzen en het ijzeren of zwarte tijdperk, welk laatste het Kali-Yuga genoemd wordt en waarin wij nu leven. En wij zijn in wezen niets anders dan een verzwaring van het tijdperk daarvoor. Maar dat tijdperk is niet afgelopen want er blijven, laten we zeggen, entiteiten uit het daarvoor liggende wortelras 'indalen'. Dus dat hele proces blijft maar doorgaan. En onze functie in dit gebeuren, en daarom hebben we de zaak dan ook geslacht, is te leren het bipolaire te hanteren door in het verschil te gaan zitten, maar nu als individu. Dat is de aarde als, noem het maar, leerschool. En dan kennen wij de aarde zoals die

zich nu manifesteert, maar de aarde in zijn daarvoorliggende Atlantische situatie is er nog net zo goed. Het probleem is alleen dat dat in allerlei boeken zoals de Geheime Leer, onder elkaar gezet wordt om een soort chronologie aan te geven die wij vanuit ons bipolaire programma dan ook als een chronologie interpreteren. Terwijl het allemaal gelijktijdig plaatsvindt. En dat houdt in, als je je realiseert dat onze vormgeving precies hetzelfde proces doormaakt, dat we ervoor zouden kunnen kiezen om op een gegeven moment een heel

andere manifestatie te voorschijn te brengen. Zodat het proces van *verenkeling* - *veelheid* - *verenkeling* - *veelheid* voortgang kan vinden. Toen wij nog onze eigen voorouders waren was het dus helemaal niet nodig om dat wat in de vaktaal een *eidolon* heet, een astraal krachtveld te idoliseren, dat wil zeggen van een *eidolon* een *idool* te maken. Op het moment dat de mens

zich ging identificeren met de vormkern van het krachtveld dat hij is, en dat we 'ik' noemen, begon hij zijn gevoeligheid ten aanzien van de resonantieturbulentie van het universum te verliezen en begon hij zich van die energieën *beelden* te vormen, het *eidolon*, het krachtveld, werd een *idool*.

Oorspronkelijk was men ook in staat het idool te bezielen vanuit het bewustzijn dat het het beeld van een eidolon was. Dat gebeurt nog wel. Ik heb hier enkele Afrikaanse beelden en die werden bezield door de maker. Eigenlijk zou een Christus die aan de muur hangt bezield moeten worden, maar dat gebeurt niet; het is gewoon massaproductie en als je christelijk bent hang je gewoon zo'n ding aan de muur.

Toen wij nog onze eigen voorouders waren hadden wij het *idool* in de vorm van een niet-bewerkt stuk rots en we 'proefden' het *eidolon*. Als een bepaalde rotsformatie je ergens aan doet denken zeg dan niet ach dat is fantasie, maar vraag je af *waarom* het je ergens aan doet denken. Elisabeth Neumann heeft daar uitgebreid onderzoek naar verricht en een enorme hoeveelheid foto's gemaakt van rotsformaties. Ik denk dat je het ook meteen ziet: dat is geen rots, maar een gezicht. Bij al die foto's zijn ook transparanten gemaakt die je erop kunt leggen en waarop met lijntjes is aangegeven wat, naar Neumann aanneemt, wij als onze voorouders daarin waarnamen. En dat wat we zouden kunnen waarnemen is de Externsteine. Langzamerhand heeft men daar de voorstelling helemaal 'uitgehaald' en dan ziet men daar bijvoorbeeld een gehangen figuur en dan zegt

men, dat is de Christus, maar ver voor Christus was het hele idee van inwijding waarbij je werd opgehangen een heel normale zaak. Sommige zijn zo duidelijk, daar hoeft je eigenlijk niet eens een transparantje op te leggen. Als je zo kijkt naar Ayers Rock, de heilige rotsformatie van de Aborigines (die zij zelf *Uluru* noemen) krijg je ook een idee waarom die heilig is voor die mensen. Beeldhouwers zoals Rodin zeggen ook, ik haal alleen maar uit het rotsblok wat er al in zit. Als je je visuele programma zo kan omschakelen, weet je ook wat Mimir is. En als dat lukt, is Mimir ook niet meer een mythologisch figuur, maar is Mimir hier en nu

werkzaam. Dan *kijk* je niet meer, maar dan *zie* je; en vanuit het *zien* kom je in de toestand van *schouwen*.¹²⁾ Dat is Mimir en dat is dus niet alleen visueel. Het is hetzelfde als wanneer je iemand heel lang aankijkt; doe dat maar eens en dan zie je alle vormgevingen (wat we dan meestal incarnaties noemen) er

dwars doorheen spelen. Als je *kijkt* vind je dat zo'n rots ergens 'op lijkt'. Als je eens door de natuur loopt denk dan eens niet *waar lijkt het op*, maar *wat zie ik*, dat is heel wat anders, want dan verandert er wat in je bewustzijn. En dan gaat het er niet om waar het op lijkt, maar het gaat erom dat datgene geactiveerd wordt wat ik dan vanavond Mimir noem. En dat is een heel ander gegeven van in de natuur zijn, met de natuur omgaan, dan we gewend zijn te doen volgens het gewone visuele programma.

Kijk, in de Yoga-opleiding probeer ik het hele proces van de visuele waarneming duidelijk te maken door uit te leggen dat rood allesbehalve rood is en als men daar een beetje vertrouwd mee is probeer ik duidelijk te maken dat datzelfde principe net zo goed geldt voor een driedimensionaal beeld. Ik refereer dan altijd even aan het beeld van Zadkine in Rotterdam, want als je je gaat realiseren dat wat voor onze waarneming van rood geldt ook geldt voor onze waarneming van een beeld, dat we dus alleen maar reageren op het verschil van de teruggekaatste ruimtevlakken en dat het beeld op zich onwaarneembaar is, gaan we begrijpen wat wij als onze eigen voorouders *schouwden* in rotsen, maar ook in landschappen, bomen, rivieren, noem maar op. In iedere kunstvorm zit datzelfde aspect. In die toestand is Mimir werkzaam. Dat is Mimir...

¹⁾ Digital Recording 1991, Studio 2, Radio DRS Zürich.

²⁾ Kurt Schwitters' Ursonate door Jaap Blonk, recorded april 7 and 8, 1986 at Channel Classics Studios Amsterdam.

³⁾ Zie ook pagina 36 bij *skull, skål, skald*.

⁴⁾ Vergelijk de Indogermaanse wortel *ger*, 'rijp worden' die ook verwant is aan o.a. graan, koren en kern (De Vries).

⁵⁾ The Gita as it was. Phulgenda Sinha. New Delhi: Rupa & Co, ISBN 0812690249.

⁶⁾ Zie Unide Berichten 35.

⁷⁾ Guido Gezelle.

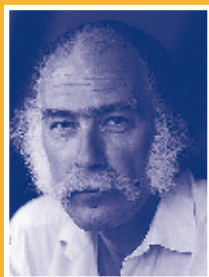
⁸⁾ Johan Andreas dèr Mouw, 1863-1919.

⁹⁾ Mei, Herman Gorter, verkrijgbaar in verschillende uitgaven.

¹⁰⁾ E. Neumann-Gundrum, Kultur der Gross-skulpturen: Urbilder/Urwissen einer Europäischen Geistesstruktur, Giessen: Wilhelm Schmitz Verlag, 1981, ISBN 3877110398.

¹¹⁾ Der neue Externsteine-Führer / H. F. Wirth, Ecestan 1969.

¹²⁾ Zie ook pagina 19.

Verantwoording

Mimir

Lezing van Hans Wesseling op 7 maart 1996

Redactie:

Hans Wiegand

Elisabeth Wesseling-Nijman

Martin Wijnkoop

Nico Spaans

Edward Bos (layout)

Transcriptie:

Bettina Bach

Helmie van Secelen

De lezing is eerder gepubliceerd in Unide Berichten nr. 36, mei 2000.
Unide Berichten is het verenigingsorgaan van Unide,
Vereniging ter bevordering van Universeel Denken.

www.hanswesseling.nl

www.unide.nl

© 2016 Elisabeth Wesseling-Nijman
Alle rechten voorbehouden.

Afbeelding omslag:

LP-hoes Kurt Schwitters - Ursonate

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Elisabeth Wesseling-Nijman, www.elisabethwesseling.nl. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from Elisabeth Wesseling-Nijman, www.elisabethwesseling.nl.